

Pensum til Båtførerprøven består av tre hovedelementer

- 1. Sjømannskap m.v.**
- 2. Lover og regler**
- 3. Navigasjon og kartlesing**

Undervisningen skal på best mulig måte besørge at kandidatene har tilegnet seg kunnskap som nevnt under.

1. Sjømannskap m.v.

Kandidaten skal ha kunnskap om:

- a) egnet sikkerhetsutrustning i fritidsbåter og riktig bruk av det
 - flyteplagg
 - lydsignalapparat
 - brannslukkingapparat
 - nødraketter, bluss og lignende
- b) at forskjellige båttyper kan ha forskjellig bruksområde
 - konstruksjonskategorier (CE) – for fritidsfartøy A, B, C, D
 - brukskategorier - fritidsfartøy, fiskefartøy, yrkesfartøy osv.
- c) betydningen av å ikke overbelaste båten
 - fribord, stabilitet, CE-merking for lasteevne
- d) betydningen av riktig trim, tilstrekkelig stabilitet og avpasset motorstyrke
- e) betydningen av godt vedlikehold av båt, motor, rigg og utstyr
 - drivstoffsystem, kjølesystem, smøreolje
- f) regler for sikker og forsvarlig fortøyning, samt arrangement av dregg
- g) brannfare, brannårsaker, brannslukking og forholdsregler for å forhindre brann
 - bensindamp
 - propansystemer
 - betydning av oksygen
- h) skikk og bruk, egen atferds betydning for andres sikkerhet og trivsel
- i) viktige miljøhensyn så som oljesøl, hekkereservater, forsøpling og støy
- j) bruk av mobiltelefon, GPS og VHF på sjøen
 - nødnummer 120
 - innstille GPS iht riktig kartdatum, ED 79, WGS 84
 - VHF kanal 16
- k) assistanse og slep
- l) nødsituasjoner; drivanker, forholdsregler, bruk av nødsignaler, varsling, redningstjenesten mv.
- m) livredning
- n) flaggreglene
- o) ansvarsforhold og forsikringsmuligheter

2. Lover og regler

Kandidaten skal ha god kunnskap om Sjøveisreglenes avsnitt om:

- a) regler for styring og seilas
 - vikeplikt mellom motorbåter
 - vikeplikt mellom motorbåt og seilbåt
 - vikeplikt mellom seilbåter
 - vikeplikt for nyttetraffic
- b) lanterner og signalfigurer
 - lanterner på stor og liten motorbåt
 - lanterne på robåt
 - lanterner på seilfartøy

- slepelanterne
- c) utstyr for lydsignaler – regel 33
- d) manøver- og varselsignaler – regel 34 (a) og (b)
- e) lydsignaler under nedsatt sikt – regel 35 (a) og (i)
- f) nødsignaler – vedlegg IV
- g) regler for norske farvann - regel 43, 44, 45 og 54

Kandidaten skal ha kunnskap om:

- h) de viktigste bestemmelser i lover og forskrifter som gjelder for fritidsbåter
 - Forskrift om produksjon og omsetning av fritidsfartøy. CE-merking. Må kjenne til produksjonsskilt, CIN kode, teknisk dokumentasjon (vedlegg 14), samsvarserklæring (vedlegg 16)
 - Fritids- og småbåtloven § 1, 22, 23, 27, 32, 33, 35 og kapittel 5.
 - Friluftsløven § 1 – 9
 - Motorferdselsloven
 - Forskrift om begrenset fart ved passering av badende
 - Forskrift om fartsbegrensninger i sjø, elv og innsjø
 - Forskrift om flyteutstyr om bord på fritidsfartøy
 - Forskrift om forenklet forelegg i fritids- og småbåtsaker

3. Navigasjon og kartlesing

Kandidaten skal ha kunnskap om:

- a) de viktigste sjømerkene, hvordan de er merket av på kartet og hvordan man skal navigere i forhold til dem
- b) kartets oppbygging og symbolbruk
- c) kompassets funksjonsmåte
- d) hva som forårsaker deviasjon og misvisning, og hvordan man tar hensyn til det
- e) at ulike fyr har ulike lyskarakterer, og forstå hvordan karakterene som er gitt i kartet viser seg fysisk for derved å kunne identifisere fyret/lykten, samt retningslinjer for bruk av fargede sektorer
- f) elektroniske hjelpemidlers muligheter og begrensninger, GPS og kartdatum
- g) generelt om strøm og tidevann

Kandidaten skal gjennom praktiske beregninger vise at han/hun:

- h) kan finne retninger ved hjelp av et kompass, og kunne bruke sjøkart sammen med kompasset
- i) kan bestemme deviasjonens størrelse på forskjellige kurser ved å styre i overrettlinjer
- j) kan bestemme posisjonen ved krysspelling
- k) kan beregne hastighet og seilt distanse

Følgende er kunnskap båtføreren absolutt må ha for å kunne føre en båt med minimum av sikkerhet. Spørsmål om denne kunnskapen vil bli vektlagt mer enn andre emner når prøven blir obligatorisk.

Sjømerker – i kartet og i virkeligheten

Stake eller båke med peker
Nord, sør, øst og vest merke

Symbol i kartet

Skvalpeskjær
Sektor på fyrlykter

Sjøveisregler. Hvem skal holde av veien?

2 motorbåter har kryssende kurser

2 seilfartøy har kryssende kurser

Motorbåt og seilfartøy har kryssende kurser

Seil- og motorfartøy har kryssende kurs med ferge/frakteskip i trangt farvann

Lanterner

Lanterneføring for motorbåt og seilbåt

Retningslinjer for båtførerprøven

[Retningslinjene er fastsatt med hjemmel i forskrift 3. mars nr 259 om krav til minstealder og båtførerbevis mv. for fører av fritidsbåt \(FOR-2009-03-03-259\).](#)

Innholdsfortegnelse:

1.	Generelt	3
2.	Oppmelding til båtførerprøven	3
3.	Avleggelse av båtførerprøven.....	4
4.	Undervisning	5
5.	Klage.....	6

1. Generelt

Fra og med 1. mai 2010 gjelder krav til båtførerbevis for fører av norsk fritidsbåt som har lengde over 8 meter (26,25 fot) eller som har motor med større ytelse enn 25 HK jfr. forskrift § 7.

Båtførerbevis gir rett til å føre fritidsbåt med lengde inntil 15 meter (49,21 fot).

For å føre fritidsbåt med motorytelse på mer enn 10 HK, eller som kan oppnå større hastighet enn 10 knop ved motordrift, må fører ha fylt 16 år jfr. forskrift § 5.

Personer født før 1.1 1980 er fritatt for kravet om båtførerbevis.

[Sjøfartsdirektoratet ved underavdeling Sjøvett og fritidsfartøy](#) har overordnet administrasjon med båtførerprøven. Direktoratet er ansvarlig for det faglige innholdet, og står fritt til å foreta endringer i retningslinjene for båtførerprøven.

Båtførerprøven er ment å gi et minimum av kunnskap om å ferdes sikkert og hensynsfullt i fritidsbåt.

[Pensum til båtførerprøven](#) består av følgende tre hoveddeler:

1. Sjømannskap mv.
2. Lover og regler
3. Navigasjon og kartlesing

Båtførerprøven skal teste kandidatens kunnskap i alle tre hoveddeler.

Hvem kan avlegge båtførerprøven?

Prøven kan avlegges av personer som har fylt 14 år jfr. forskrift § 9.

Båtførerbeviset utstedes først ved fylte 16 år ved bestått prøve.

Dersom en person under 16 år avlegger og består prøven, vil personen i første omgang få utstedt en skriftlig bekreftelse med resultatet fra Norsk Test. Ved fylte 16 år kan vedkommende få utstedt båtførerbeviset ved å [kontakte Norsk Test](#).

2. Oppmelding til båtførerprøven

Kandidaten kan velge mellom å avlegge prøven elektronisk ved et testsenter eller ta en papirbasert prøve ved et kurssted. Dersom

kursstedet avholder både elektroniske og papirbaserte tester vil kandidaten ha mulighet til å velge form på prøven.

Fra og med 1. januar 2011 vil det som utgangspunkt kun være mulig å avlegge båtførerprøven elektronisk.

Personer som skal ta båtførerprøven melder seg opp hos et kurssted eller ved et [testsenter](#).

Dersom kandidaten har behov for særlig tilrettelegging, må dette opplyses om ved oppmelding. For personer som har behov for særlig tilrettelegging kan det gis 20 minutter ekstra tid. I særlige tilfeller kan Norsk Test, etter søknad, avgjøre om båtførerprøven kan avlegges muntlig. Muntlig prøve innebærer at spørsmål og svaralternativ blir opplest til kandidaten av testleder eller sensor.

2.1 Ved elektronisk prøve:

- Oppmelding gjøres ved testsenteret. Kandidaten avtaler samtidig tid for avleggelse av elektronisk prøve.
- Betaling skjer senest prøvedagen, og giro for innbetaling fremvises før test avholdes.
- Kandidaten må ta med seg passfoto (ikke eldre enn 1 år), som leveres til testsenteret hvis kandidaten består prøven.

2.2 Ved papirbasert prøve:

- Oppmelding ved kurssted.
- Kandidaten vil motta en giro fra kursstedet. Før prøven avlegges må kandidaten betale prøveavgift.
- Kvittering på betalt giro og passfoto (ikke eldre enn 1 år) fremvises til kursstedet på prøvedagen.

3. Avleggelse av båtførerprøven

Prøven har en varighet på 1 klokke time.

Kursholder vil ikke være tilstede når den papirbaserte prøven avlegges. Derimot vil testleder være tilstede ved avleggelse av elektronisk prøve.

Sensor eller testleder kan være behjelpelig med eventuelle språklige avklaringer, men kan ikke gi faglig hjelp på noen måte.

En kandidat som ikke består båtførerprøven kan tidligst avlegge ny prøve etter 14 dager jfr. forskriften § 9.

Tillatte hjelpemidler

Kandidaten får utdelt utsnitt av sjøkart, og kan benytte følgende hjelpemidler under prøven:

- kalkulator (hvor minnet er slettet før prøve avlegges)
- linjal og/eller parallellforskyver og blyant
- penn

3.1. Ved elektronisk prøve:

- Ved elektronisk test brukes kidnummer på giro som kandidatnummer.
- Ved avlagt prøve får kandidaten umiddelbart bekreftelse med resultat. Denne skrives ut ved behov.
- Testsenteret laster opp passfoto av kandidaten på Norsk Test sine nettsider og bestiller båtførerbevis, som blir utstedt den påfølgende uke.

3.2. Ved papirbasert prøve:

- Prøven gjennomføres ved kursstedet eller der hvor sensor bestemmer.
- Sensor vil være tilstede under den papirbaserte prøven.
- Sensor kan ikke eksaminere kandidater som vedkommende selv har undervist.
- Sensor er ansvarlig for utlevering av registreringsskjema med giro, og at innbetaling blir gjennomført.
- Sensor rapporterer resultatet med bilde og kvittering på betalt prøveavgift til Norsk Test.

[Dagens sensorordning avvikles 31.12.2010.](#)

Fra og med 1. januar 2011 vil det som utgangspunkt kun være mulig å avlegge båtførerprøven elektronisk.

4. Undervisning

Kursleder bør ha nautisk kompetanse og erfaring i bruk av fritidsbåt, og bør ha en viss pedagogisk erfaring. Kurset kan for eksempel

arrangeres av båtforeninger, båtskoler, ungdomsskoler, videregående skoler, Vis sjøvett (lokallagene), studieorganisasjoner eller andre kompetente aktører.

Undervisningen bør ikke være av kortere varighet enn 25 timer à 45 minutter. For ungdommer og personer med liten eller ingen erfaring fra bruk av båt, bør antall kurstimer økes.

Kursarrangøren står fritt til å velge lærebøker, men har ansvaret for at materiellet på en utfyllende måte dekker pensumskravene.

Kursene er ikke obligatorisk. Personer som på annen måte har skaffet seg den nødvendige kompetansen, for eksempel ved selvstudie, kan avlegge prøven som privatist.

5. Klage

Enkeltvedtak i forbindelse med avleggelse av båtførerprøven og utstedelse av båtførerbevis kan påklages til Sjøfartsdirektoratet i henhold til forvaltningsloven. Fristen for å fremsette klage er 3 uker fra det tidspunktet underrettingen om prøveresultatet kommer frem til kandidaten. [Klagen skal sendes til Norsk Test](#).